

თამარი ირემაძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქუთაისი, საქართველო

Tamar.iremadze@atsu.edu.ge

<https://doi.org/10.52340/lac.2024.09.25>

„მე ვაგროვებ ოსირისის ნაწილებს“: ეზრა პაუნდის მთარგმნელობითი მეთოდის სპეციფიკისათვის

საკვანძო სიტყვები: ზღვაოსანი, „ოსირისის“ ციკლი, „ახალი მეთოდი“, „მეტყველი
დეტალი“

ეზრა პაუნდის შემოქმედება მთლიანად ეხმიანება მოდერნიზმის პრინციპებს. აქ ვხვდებით სრულ თანხვედრას ამ უზარმაზარი მოძრაობისათვის დამახასიათებელ ნიშნებსა და ავტორის შემოქმედებას შორის, რაც რადიკალურ ენობრივ-სტილურ ექსპერიმენტებთან ერთად ტრადიციისადმი შემოქმედებით დამოკიდებულებაში, ტრადიციის განახლების მცდელობაშიც ვლინდება. ძველ ტრადიციასთან განახლება პაუნდმა მოახერხა თარგმანების მეშვეობით.

პაუნდის მთარგმნელობითი მეთოდის თავისებურება მკაფიოდ გამოვლინდა ძველინგლისური/ანგლო-საქსური პოეზიის შედეგის, ზღვაოსანი-ს (*The Seafarer*) თანამედროვე ინგლისურ თარგმანში. ამ თარგმანით იხსნება პაუნდის თარგმანებისა და ესეების ციკლი საერთო სათაურით *მე ვაგროვებ ოსირისის კიდურებს* (*I Gather the Limbs of Osiris*)¹, რომელიც 1911-1912 წლებში სერიულად ქვეყნდებოდა ჟურნალში *The New Age* (პაუნდი 1911 (ა): 107).. *ოსირისის* ციკლში ზღვაოსანი-ს თარგმანთან ერთად შედის არნო დანიელისა² და გვიდო კავალკანტის³ ლექსების თარგმანებიც, რომლებსაც თან ერთვის ავტორის კომენტარები

¹ ოსირისი - ძველევგვიპტურ მითოლოგიაში ერთ-ერთი უმთავრესი ღვთაება, მცენარეულობისა და წყლის ღმერთი, მიცვალებულთა მფარველი და მსაჯული. მითის მიხედვით, ოსირისი მოუკლავს ძმას - სეთის, უდაბნოს ბოროტ ღვთაებას, მისი გვამი 40 ნაწილად დაუყვია და მთელ ეგვიპტეში მიმოუბნევია. ოსირისის მეუღლეს, ისიდას, შეუგროვებია ქმრის გვამის ნაწილები და გაუცოცხლებია იგი. ბერძნულ-რომაულ ეპოქაში ოსირისის კულტი ფართოდ გავრცელდა ეგვიპტის ფარგლებს გარეთ. ოსირისის კულტი მკვდარი და აღმდგარი ღვთაების ბუნებას განასახიერებდა.

² არნო დანიელი (Arnaut Daniel, 1180 – 1200) - მე-12 საუკუნის ოქსიტანიელი ტრუბადური, რომელსაც დანტე „ჩემზე დიდ ოსტატს“ (“miglior fabbro”) უწოდებდა, ხოლო პეტრარკა - „სამიჯნურო პოეზიის დიდოსტატს“ (“gran maestro d’amore”). ეზრა პაუნდს ის ყველა დროის უდიდეს პოეტად მიაჩნდა (პაუნდი 1910: 13-32).

³ გვიდო კავალკანტი (Guido Cavalcanti, 1250/1259? – 1300) - მე-13 საუკუნის იტალიელი პოეტი, რომელმაც დიდი გავლენა მოახდინა დანტე ალიგიერზე. ე. წ. „ახალი ტბილი სტილის“ (Dolce stil novo) წარმომადგენელი.

პოეზიის მიზნებსა და მეთოდებზე. ზღვაოსანი-ს პუბლიკაციას წინ უძღვის რედაქტორის განმარტებითი შენიშვნა, რომ ამ ციკლის საშუალებით პაუნდს სურს თავისი „კვლევა-ძიების ახალი მეთოდი“ (“New Method” in Scholarship) ილუსტრირება. თავად პაუნდი ამ „ახალ მეთოდს“ „მეტყველ დეტალს“ (“Luminous Detail”) უწოდებს - „მეთოდს, რომელიც ყველაზე მძაფრად უპირისპირდება დღესდღეობით გაბატონებულ მრავლობითი დეტალის (“multitudinous detail”)⁴ მეთოდს და სენტიმენტისა (“sentiment”) და განზოგადოების (“generalization”) ძველ მეთოდს“ (პაუნდი 1911 (ბ): 130). „მეტყველი დეტალის“ ნიმუშად პაუნდს მოჰყავს ერთი წინადადება იაკობ ბურკჰარდტის⁵ წიგნიდან: „წელს ვენეციელებმა უარი თქვეს მილანელებთან ომზე, ვინაიდან მიხვდნენ, რომ ვერანაირი ომი მყიდველსა და გამყიდველს შორის ვერც ერთს ვერ მოუტანს სარგებელს“ (პაუნდი 1911 (ბ): 130).⁶ ამ ერთი წინადადებით ბურკჰარდტი ახერხებს, მომზადებულ მკითხველს ამომწურავი ინფორმაცია მიაწოდოს ეპოქის შესახებ - იგი გამჭვირვალედ მიანიშნებს, რომ ესაა შუა საუკუნეებიდან რენესანსზე გარდამავალი ფაზა. ჩვენ შეიძლება უამრავი დეტალი (“multitudinous detail”) ვიცოდეთ ამ გარდამავალი ისტორიული ეტაპის შესახებ, მაგრამ ვერ ჩავწვდეთ დროის სულს და იდეოლოგიურ გარდატეხას იმდროინდელ ვენეციელთა ცნო-ბიერებაში, რასაც ნიჭიერი მკვლევარი ერთი “მეტყველი დეტალის” საშუალებით აღწევს. პაუნდისათვის „მეტყველი დეტალი“ ის ძვირფასი ქვაა, რომელიც პოეტმა თუ მკვლევარმა დახვეწილი გემოვნების, განსწავლულობის, გამჭრიახობისა და დაკვირვებული მზერის წყალობით ისტორიისა და ლიტერატურის აუწყველ საბადოში უნდა აღმოაჩინოს, „ტალა-ხისაგან“ („მრავლობითი დეტალისაგან“) გამოარჩიოს ანუ ეს პროცესი თავისთავად გულის-ხმობს იმგვარი მწახნაგებლის აქტიურ მონაწილეობას, რომელსაც ძალუძს „ტალაში ჩამარ-ხული“ ძვირფასი ქვის ამოცნობა, შეფასება და გამომზეურება. ამ მეტაფორებში იგულის-ხმება დასავლური ლიტერატურისა და ხელოვნების უშველებელ ოკეანეში იშვიათი ძვირფასი ქვების - მიჩქმალული შედევრების - ძიება და ანთოლოგიზაცია. განსხვავება „მრავლობით დეტალსა“ და „მეტყველ დეტალს“ შორის მათ ღირებულებაშია. ეს უკანასკნე-ლი იმდენად მრავლისმთქმელია, რომ იგი მეყსეულად კონტექსტუალიზდება და შუქს ჰფენს ისტორიის მოცემული მომენტის ტემპორალურ „თანმიმდევრობას“, „მიზეზსა“ და „შედეგს“ (პაუნდი 2011 (ბ): 130-131).⁷ *ოსირისის* ციკლის თარგმანები სწორედ ამგვარი „მეტ-ყველი დეტალებია“,

⁴ “მეტყველი დეტალის” უპირატესობის ხაზგასასმელად პაუნდი ამ ტერმინს, „მრავლობითი დეტალისაგან“ განსხვავებით, დიდი ასოებით წერს. ჩვეულებრივ დიდი ასოებით იწერება ისეთი დამკვიდრებული მხატვრული მიმდინარეობების სახელწოდებები, როგორცაა „რომანტიზმი“ (“Romanticism”), „სიმბოლიზმი“ (“Symbolism”) ან „დადაიზმი“ (“Dadaism”); ამიტომაც, ტერმინების “New Method” და “Luminous Detail” კაპიტალიზაციით პაუნდი მათ ლეგიტიმიზაციას ცდილობს (იხ. ირემაძე 2019: 95).

⁵ იაკობ ბურკჰარდტი (Carl Jacob Christoph Burckhardt (1818 – 1897) - გავლენიანი შვეიცარიელი ხელოვნებათმცოდნე და კულტუროლოგი, ხელოვნებისა და კულტურის ისტორიის მკვლევარი.

⁶ მიუხედავად იმისა, რომ პაუნდი მხოლოდ აღნიშნავს, რომ ეს წინადადება ბურკჰარდტთან გვხვდება და მის კონკრეტულ წყაროს არ ასახელებს, შეგვიძლია დიდი ალბათობით ვივარაუდოთ, რომ იგი აღებულია ბურკჰარდტის წიგნიდან *რენესანსული კულტურა იტალიაში (Die Cultur der Renaissance in Italien, 1860)*, რომელიც მე-19 საუკუნეში იტალიური რენესანსის ყველაზე გავლენიან ინტერპრეტაციად ითვლებოდა და დღემდე ანგარიშგასაწევ ნაშრომად რჩება (ბურკჰარდტი 1990).

⁷ ამ საკითხს მთელი თავი „ეზრა პაუნდის „ახალი მეთოდი“ და იმაჟიზმის ესთეტიკა: “The Luminous Detail“ ეთმობა თამარ ირემაძის დისერტაციაში *იმაჟიზმის ესთეტიკა და ეზრა პაუნდის ადრეული პოეზია, 1911-1915* (ირემაძე 2019: 89 – 126).

ის ძვირფასი ქვებია, რომლებიც პოეტმა „შეაგროვა“ და „გააცოცხლა“ ისევე, როგორც ისიღამ ოსირისის დანაწევრებული სხეულის ნაწილები.

პაუნდი მიზნად ისახავდა შეექმნა ე. წ. ეგზეგეტიკური თარგმანი, რომელიც დედნის შინაარსთან ერთად მის მუსიკალობასაც გადმოსცემდა. მისი თარგმანი მკითხველს დედანთან აბრუნებს და უშუალოდ აღაქმევინებს მას. ამგვარი თარგმანის წყალობით მკითხველმა თავიდან უნდა შეიგრძნოს ორიგინალის სიცხადე და მისი ლექსთწყობის უნიკალურობა. „მეტყველი დეტალის“ მეთოდი გულისხმობს დაკარგული ტრადიცი(ებ)ის აღდგენა-გაცოცხლებას ახალი პოეტური ქლერადობის საშუალებით. სწორედ ასეთი „მეტ-ყველი დეტალის“ ნიმუშია *ზღვაოსანიც* - ქრისტიანობამდელი ანგლო-საქსური ინგლისის პოეტური რეპრეზენტაცია.

ოსირისის ციკლის თარგმანების დროს, პაუნდის მიზანი მკითხველზე ორიგინალის მსგავსი შთაბეჭდილების მოხდენა იყო. საამისოდ იგი არქაიზმებს იყენებს და ცდილობს, შეინარჩუნოს ორიგინალის სალექსო ფორმა. როგორც მაიკლ ელიგზანდერი აღნიშნავს, *ზღვაოსანის* რიტმიკა და ფსიქიკური ენერგია დედნის ტექსტის ექვივალენტურია და არა - იდენტური (ელიგზანდერი 1994: 71).

ოსირისის ციკლის თარგმანები მკაფიოდ ადასტურებს პაუნდის დაინტერესებას ძველინგლისური პოეზიით. კრის ჯოუნსი არ ეთანხმება იმ მკვლევრებს, რომლებიც მიიჩნევენ, რომ პაუნდი დილექტანტი იყო ძველ ინგლისურ ენაში და გამოუქვეყნებელ საარქივო მასალებზე დაყრდნობით აჩვენებს, რომ პაუნდს თავისუფლად შეეძლო ძველინგლისური ტექსტების კითხვა და გაგება. წიგნში მთელი თავი ეთმობა პაუნდის ლექსთწყობაზე ძველი ინგლისური პოეზიის ზეგავლენის შესწავლას, ასევე *ზღვაოსანისა* და *კანტო I*-ის პროსოდიული ურთიერთმიმართების ანალიზს. ჯოუნსის აზრით, პაუნდისათვის ძველი ინგლისური პოეზია იყო კულტურული ჰიბრიდულობის გამოხატულება, რასაც პოეტი ხაზს უს-ვამს მისი ასოცირებით ძველბერძნულ, გელურ/გაელიკურ და ჩინურ პოეზიასთან. როგორც მკვლევარი ასკვნის, პაუნდის ფენოლოზას⁸ შემდგომი, ვორტიცისტული⁹ პოეზია წარმოსდგება არა მარტო ჩინური იდეოგრამიდან¹⁰, არამედ ნაწილობრივ ძველინგლისური პოეტური ლექსიკიდანაც (ჯოუნსი 2006: 17-67).

⁸ ერნესტ ფრანსისკო ფენოლოზა (Ernest Francisco Fenollosa, 1853 – 1908) - ამერიკელი ხელოვნებათმცოდნე, ორიენტალისტი, ტრადიციული იაპონური ხელოვნების სპეციალისტი, ფილოსოფიისა და პოლიტიკური ეკონომიკის პროფესორი ტოკიოს საიმპერიო უნივერსიტეტში. ფენოლოზას ნაწერებმა დიდი გავლენა იქონია პაუნდის ადრეული მხატვრული მეთოდის ჩამოყალიბებაზე.

⁹ ვორტიციზმი - ხანმოკლე (1912-15) ლიტერატურული და სახელოვნო მიმდინარეობა ინგლისში, რომელიც ჩამოაყალიბა უინდემ ლუისმა. იგი ცდილობს ხელოვნებისა და ინდუსტრიალიზაციის პროცესის ერთმანეთთან დაკავშირებას, უპირისპირდება მე-19 საუკუნის ხელოვნების სენტიმენტალურობას, განადიდებს მანქანის ენერგიას და მანქანის მიერ ნაწარმოებ პროდუქციას, აფუძნებს ძალადობის კულტს. ვიზუალურ ხელოვნებაში ვორტიცისტული კომპოზიციები აბსტრაქტული და მახვილწახნაგოვანია, რაშიც კუბიზმისა და ფუტურიზმის ზეგავლენა ვლინდება. ეზრა პაუნდი ცენტრალურ როლს თამაშობდა ვორტიცისტულ მოძრაობაში, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც იგი ჩამოშორდა იმაჟისტ პოეტთა დაჯგუფებას. 1914 წელს უინდემ ლუისმა ჟურნალში *BLAST* გამოაქვეყნა ეზრა პაუნდის წერილი “Vortex”, სადაც ჩამოყალიბებულია ვორტიციზმის ესთეტიკური არსი (პაუნდი 1914: 153-155).

¹⁰ იდეოგრამა - ჩინური წერილობითი სისტემის ასო-ნიშანი. იდეოგრამის აგების პრინციპი საფუძვლად დაედო პაუნდის „იდეოგრამულ“ (“ideogrammic”), თუ „იდეოგრაფულ“ (“ideographic”) მეთოდს, როგორც მას ზოგჯერ უწოდებენ. „იდეოგრამული მეთოდის“ არსი აბსტრაქტული ცნების/შინაარსის

ოსირისის ციკლის თარგმანების, მათ შორის *ზღვაოსანი*-ის პაუნდისეული თარგმანის შეფასებები ლიტერატურულ კრიტიკაში მკვეთრად განსხვავდება ერთმანეთისაგან. მაგალითად, კენეთ სიზამი მიიჩნევს, რომ თარგმანი სავესტა უხეში შეცდომებით, ყოველგვარ კავშირს წყვეტს დედანთან და, ფაქტობრივად, უნიკალურ ნაწარმოებად გვევ-ლინება (სიზამი 1954: 409). დიამეტრალურად საპირისპირო პოზიცია უჭირავთ კრიტიკოსებს, რომლებიც მიიჩნევენ, რომ პოეტმა იცოდა, რასაც აკეთებდა და ზემოაღნიშნული „უხეში შეცდომები“ ავტორის მიზანმიმართული პოეტური ეფექტებია, რაც საზოგადოდ ახასიათებს მის პოეზიას. სტივენ ადამსის აზრით, *ზღვაოსანი* იმიტაცია ან პერიფრაზირება კი არ არის, არამედ ჭეშმარიტი თარგმანია, რომელსაც დედანთან საკმაოდ კომპლექსური კავშირი აქვს (ადამსი 1976: 128).

პაუნდის თარგმანების შეფასებისას, პირველ რიგში, გასათვალისწინებელია თვით პოეტის დამოკიდებულება მთარგმნელობითი ხელოვნებისადმი, მთარგმნელის მისიისადმი, დედნისადმი მიდგომის მისეული კრიტერიუმები. პაუნდი განმარტავს: მეკითხებიან, უფრო *ზღვაოსანთან* დაკავშირებით, ვიდრე არნოს პოეზიასთან, თუ ეს თარგმანი რა დოზითაა ჩემი საკუთარი და რა დოზით - დედნისეული. *ზღვაოსანი*, ჩემი აზრით, თითქმის იმდენადვე ზუსტია, რამდენადც ნებისმიერი თარგმანი შეიძლება იყოს. არნოს ლექსების თარგმნისას არსად მიგრძენია, რომ ჩემი ფუნქცია ტექსტის „ორნამენტებით“ შემკობა იყო. მიუხედავად ამისა, ახლა, როცა გადმოვეცი მისი რითმათა სქემების ბუნება, შესაძლოა უფრო ზუსტად შევძლო მისი ენის სტილის ჩვენება ერთი პროზაული თარგმანის საშუალებით. ყველა ლექსს გარეგნული სიმეტრიის მიღმა უნდა ჰქონდეს შინაგანი აზრი-ფორმა ან, სულ მცირე, აზრის განვითარება. ეს ფორმა, რა თქმა უნდა, შეიძლება იმდენადვე სრულყოფილად გამოვლინდეს პროზაულ ვერსიაში, რამდენადც პოეტურში. (პაუნდი 1912: 369)

აქ ალბათ ყველაზე მნიშვნელოვანი „სიზუსტის“ ცნების პაუნდისეული გაგებაა. პოეტური თარგმანი დედნის „რითმათა სქემების ბუნების“ შენარჩუნების საშუალებას იძლევა, თუმცა პოეტისათვის ეს არ არის თარგმანის სიზუსტის განმსაზღვრელი მთავარი ფაქტორი - პროზაულ თარგმანში შესაძლებელია დედნის ენისა და სტილისტიკის მეტი სიზუსტით გადმოტანა. თარგმანის სიზუსტის თვალსაზრისით გადამწყვეტი მნიშვნელობა არც დედნის „გარეგნული სიმეტრიის“ შენარჩუნებას აქვს. მთავარია ლექსის „შინაგანი აზრი-ფორმის“ მაქსიმალურად სრულყოფილად გადმოტანა, რასაც წარმატებულად ახერხებს პაუნდი *ოსირისის* ციკლის თარგმანებში, კერძოდ, *ზღვაოსანში*.

იმ პერიოდში, როცა *ზღვაოსანს* თარგმნის (1911), პაუნდი იმაჟისტური მოძრაობის ცენტრალური ფიგურაა და გატაცებულია ჩინური დამწერლობის იდეოგრამული სისტემით და ტრადიციული იაპონური პოეტური ფორმებით. *ზღვაოსანს* უფრო მეტი საერთო აქვს იმაჟიზმთან, ვიდრე ეს ერთი შეხედვით ჩანს. *ზღვაოსანი* ისეთნაირადვე უკავშირდება იმაჟიზმის ესთეტიკურ თეორიას, როგორც იაპონური ნოს პიესები, ოღონდ იმაჟიზმის მოკლე, მინიატურული პოეტური ფორმებისაგან¹¹ განსხვავებით, ესაა უფრო ვრცელი ტექსტი ერთი ცენტრალური/საკვანძო სურათ-ხატით, რომელიც თავის ირგვლივ აჯგუფებს სხვა გარემომცველ დეტალებს.

ოსირისის ციკლის თარგმანების შემთხვევაში, როცა საქმე ეხებოდა ანგლო-საქსური ლექსის მეტრიკის პრობლემებს, პაუნდი რთული არჩევანის წინაშე იდგა: მას ან უკვე კარგად

კონკრეტული სახეებით გამოსახვაში მდგომარეობს. წიგნში *კითხვის ანბანი* (1934) პაუნდი განმარტავს, თუ როგორ ჩამოყალიბდა ჩინური იეროგლიფები აბსტრაქტული ცნებების კონკრეტული ვიზუალური სურათ-ხატებით გადმოცემის გზით (პაუნდი 1991: 21-22). (დაწვრილებით იხ. ირემამე 2019: 147-160).

¹¹ იმაჟისტები ხშირად მიმართავდნენ ტრადიციული იაპონური პოეზიის მოკლე სალექსო ფორმებს - ჰაიკუს და ტანკას.

ნაცნობი სალექსო საზომები (მაგ., თეთრი ლექსი) უნდა გამოეყენებინა, ან დედნის მეტრულ-რიტმული სტრუქტურის თარგს მორგებული ახალი ფორმა გამოეგონებინა. საქმე ისაა, რომ პაუნდამდე არ არსებობდა ოთხმახვილიანი ალიტერაციული სტრიქონის ცოცხალი ექვივალენტი. პაუნდის მიერ შექმნილ ვერსიფიკაციულ ექვივალენტს მაღალ შეფასებას აძლევს ანგლო-ამერიკული მოდერნისტული პოეზიის მეტრი ტომას სტერნზ ელიოტი: უმნიშვნელო მიღწევა არაა გაცოცხლო ალიტერაციული ლექსი: შესაძლოა ზღვაოსანი ალიტერაციული ლექსის ერთადერთი წარმატებული ნიმუშია: შესაძლოა ზღვაოსანი თანამედროვე ინგლისურ ენაზე ოდესმე დაწერილი ალიტერაციული ლექსის ერთადერთი წარმატებული ნიმუშია. ესაა ალიტერაციული ლექსი, რომელიც უბრალოდ ჭკვიანური *tour de force* კი არ არის, არამედ იგი ამ სალექსო ფორმის განვითარების ახალ შესაძლებლობებს გვთავაზოვს. (ელიოტი 1917: 45)¹²

პაუნდის მთარგმნელობითი ტექნიკის შეფასებისას განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია „აბსოლუტური რიტმის“ პაუნდისეული ცნების გათვალისწინება. პოეტს მიაჩნდა, რომ „აბსოლუტური რიტმი“ და „თავისუფალი ლექსი“ არა ურთიერთსაწინააღმდეგო, არამედ ექვივალენტური ტერმინები იყო, ხოლო პოეზია მაშინ ხდებოდა ყველაზე „თავისუფალი“, როცა უმაღლეს ექსპრესიულობას აღწევდა, რიტმი და შინაარსი კი ერთ განუყოფელ მთლიანობად იქცეოდა. 1912 წელს ჰაროლდ მონროს ჟურნალში *Poetry and Drama* გამოქვეყნებულ ესეში პაუნდი აღნიშნავდა: „მე მჯერა აბსოლუტური რიტმის, რიტმის, ანუ პოეზიის, რომელიც ზუსტად შეესატყვისება გამოსახატავ ემოციასა თუ ემოციის შუქჩრდილს“ (ციტ. პრეტი 2001: 33).

პაუნდი ყოველთვის ფიქრობდა, რომ ზუსტი თარგმანი გულისხმობდა ორიგინალის ბგერწერისა და რიტმიკის ზუსტი ექვივალენტის შექმნას, მისი ჟღერადობის რეპროდუქციას. პოეტი ხშირად ივიწყებს სიტყვის სემანტიკურ მნიშვნელობას ბგერითი ეფექტის გამო. სწორედ ეს მისტიკური რიტმიკაა ის „აბსოლუტური რიტმი“, რომელსაც პაუნდი ხშირად იყენებს *ზღვაოსანში* და იმაჟისტურ თავისუფალ ლექსშიც. გასაოცარია პოეტის ოსტატობა, როცა ის იდუმალი სიზუსტით აცოცხლებს სათარგმნი სტრიქონის კადანსს და რიტმიკას:

Hrim hrusan band, haegl feoll on eorban {...}

Frost froze the land, hail fell on earth then {...} (პაუნდი 1911 (ა): 107, სტრ. 33)

ამ შემთხვევაში რიტმიკა ძირითადად დაცულია, მაგრამ ძველი ინგლისური სიტყვები “lastum” და “winemaegum” კარგავენ მეტაფორულ მნიშვნელობას პაუნდის თარგმანში.

ოსირისის ციკლის თარგმანები შემდეგი სპეციფიკით გამოირჩევა: ზოგან პოეტი თითქოს ვირგილიუსის ნახევარ სტრიქონებს ბაძავს, კვაზი-ვირგილიუსისეულ სტრიქონებს მიმართავს. *ზღვაოსანში*, უმრავლეს შემთხვევაში, პაუნდი ცდილობს გაათანაბროს დედნისა და თარგმანის სტრიქონებში მახვილთა და მარცვალთა რაოდენობა. პაუნდის სტრიქონები, მჭიდროა ისინი, თუ თავისუფალი, ნელი, თუ სწრაფი, სრულ ჰარმონიაშია დედანთან. მისი გადახვევებიც ტაეპის შემჭიდროვების სურვილითაა განპირობებული, რადგან პაუნდის ახალ მეტრულ სისტემაში ზედმეტად ბევრი მსუბუქი მარცვალი სტრიქონში ორაზროვნებას იწვევს - ძნელი გასარჩევია, თუ სად უნდა დაისვას მახვილი. პაუნდს აგრეთვე ახასიათებს გრძელი წინადადებების დაყოფა შედარებით მოკლე ერთეულებად, მისი სტილი ხასიათდება ერთგვარი დანაწევრებულობით. ძველი ინგლისური ლექსის რიტმიკა გამოხატულად დაღმავალი იყო და სტრიქონების უმეტესობას საწყისი ძლიერი მახვილი ჰქონდა,

¹² წლების შემდეგ ელიოტი აღნიშნავდა, რომ *ზღვაოსანი* ნაყოფიერ ზეგავლენას ახდენდა მაშინდელ ახალგაზრდა საინტერესო პოეტებზე (ელიოტი 1917: 38). პაუნდის ინოვაციური ლექსთწყობის თავისებურებები თავად ელიოტმაც გამოიყენა პოემაში *ოთხი კვარტეტი* (*Four Quartets*, 1943).

ჩვეულებრივ, ქნართ გამოხატული. ცალკეულ სიტყვებსაც გააჩნდათ მახვილი პირველ მარცვალზე. შესამაბისად, ძველი ინგლისური სალექსო სტრიქონები სრულდება უმახვილო მარცვლით, რაც ლექსში ქმნის დადმავალ რიტმს სტრიქონის ბოლოს და სიმსუბუქესა და გრაციოზულობას ანიჭებს მას. ამ რიტმული ფენომენის გამო ელეგიური განწყობილება ორგანულია ანგლო-საქსური პოეზიისათვის. მსგავსი დადმავალი რიტმი თანამედროვე ინგლისურში არაბუნებრივად ჟღერს და დედნისეული რიტმიკის თარგმანში შენარჩუნება პაუნდისთვისაც საკმაოდ რთული ამოცანა იყო, რასაც მან წარმატებით გაართვა თავი. ვერც ერთმა სხვა მთარგმნელმა ვერ შეძლო მსგავსი ოსტატობითა და წარმატებით შენარჩუნებინა დედნის რიტმიკის ეს თავისებურება - სხვა თარგმანებში მაინც აღმავალი რიტმი ჭარბობს.

ამრიგად, *მე ვაგროვებ ოსირისის კიდურებს*, ფაქტობრივად, წარმოადგენს პაუნდის ადრეული, იმაჟისტური პოეზიის - როგორც მისი ორიგინალური შემოქმედების, ასევე მთარგმნელობითი საქმიანობის - ერთგვარ თეორიულ ჩარჩოს, რომელიც ამავედროულად იმაჟიზმის ესთეტიკური თეორიის საფუძვლადაც გვევლინება. ფაქტობრივად, პაუნდის იმაჟისტური კონცეფციები და კონცეპტები ესეების ამ სერიიდან იღებს სათავეს.

ლიტერატურა

ადამსი 1976: Adams, Stephen J. (1976). "A Case for Pound's "Seafarer"" *Mosaic: An Interdisciplinary Critical Journal*, Vol. 9, No. 2: Literature and Ideas: 127-146.

ბურკჰარდტი 1990: Burckhardt, Jacob (1990). *The Civilization of Renaissance in Italy*. Trans. [S. G. C. Middlemore](#). Ed. Peter Murray. London: Penguin Books.

ელიგზანდერი 1994: Alexander, Michael J. (1994). "Old English Poetry into Modern English Verse". *Translation and Literature*, Vol. 3: 69-75.

ელიოტი 1917: Eliot, Thomas Stearns (1917). *Ezra Pound: His Metric and His Poetry*. New York: Alfred A. Knopf.

ირემაძე 2019: ირემაძე, თამარი (2019). იმაჟიზმის ესთეტიკა და ეზრა პაუნდის ადრეული პოეზია, 1911-1915. ფილოლოგიის დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად წარდგენილი დისერტაცია. ქუთაისი, 2019. [https://cdn.atstu.edu.ge/files/Studies/dissertation/2019/The%20Aesthetics%20of%20Imagism%20and%20the%20Early%20Poetry%20of%20Ezra%20Pound%20\(1911-1915\).pdf](https://cdn.atstu.edu.ge/files/Studies/dissertation/2019/The%20Aesthetics%20of%20Imagism%20and%20the%20Early%20Poetry%20of%20Ezra%20Pound%20(1911-1915).pdf)

პაუნდი 1991: Pound, Ezra. (1991). *ABC of Reading*. London: Faber & Faber. The Ezra Pound Society: Works by Ezra Pound Online. https://monoskop.org/images/a/a4/Pound_Ezra_ABC_of_Reading.pdf Accessed Aug 18, 2023.

პაუნდი 1914: Pound, Ezra (1914). "Vortex". *Blast*, No. 1, June 20th: 153-155. https://drive.google.com/file/d/0B99l_Zen-cTSUy1WZG9LZUxmbGc/view?resourcekey=0-kvw4AupCHYQlcT-LhpLfwA Accessed Aug 31, 2023.

პაუნდი 1912: Pound, Ezra (1912). "I Gather the Limbs of Osiris - XI." *The New Age*, Vol. X, No. 16, February 15: 369-370. The Modernist Journals Project. <https://modjourn.org/issue/bdr439725/> Accessed Aug 19, 2023.

პაუნდი 1911 (ა): Pound, Ezra (1911). "I Gather the Limbs of Osiris: The Seafarer." *The New Age*, Vol. X, No. 5, November 30: 107. The Modernist Journals Project. <https://modjourn.org/issue/bdr439432/> Accessed Aug 18, 2023.

პაუნდი 1911 (ბ): Pound, Ezra (1911). "I Gather the Limbs of Osiris: A Rather Dull Introduction." *The New Age*, Vol. X, No. 6, December 7: 130-131. The Modernist Journals Project. <https://modjourn.org/issue/bdr439458/> Accessed Aug 18, 2023.

პაუნდი 1910: Pound, Ezra (1910). "Il Miglior Fabbro". Chapter II in: Ezra Pound. *The Spirit of Romance: An Attempt to Define Somewhat the Charm of the Pre-Renaissance Literature of Latin Europe*. London: J. M. Dent & Sons, Ltd.: 13-32.

პრეტი 2001: Pratt, William (2001). "Introduction". In: William Pratt (ed.). *The Imagist Poem: Modern Poetry in Miniature. A New Expanded Anthology*. Ashland, Oregon: Story Line Press: 19-44.

სიზამი 1954: Sisam, Kenneth. (1954). "Mr. Pound and the *Seafarer*". *Times Literary Supplement*, No. 2734, June 25: 409.

ჯოუნსი 2006: Jones, Chris (2006). *Strange Likeness: The Use of Old English in Twentieth-Century Poetry*. Oxford: Oxford University Press.